

Namazın hareketleri ve o hareketlerde Allahü ekber demenin hikmeti nedir? Namazın hakikatına hayalen, niyeten, tasavvuren, manen mazhariyet ne demektir?

Namaz içinde yapılan hareketlerin hepsi, temsili hareketlerdir. İnsan, kainatın bir halifesi olmasından dolayı, kainat içinde bulunan bütün mahlukatın ve mahlukatın hal diliyle yapmış oldukları bütün ibadetlerin Allah'a takdim vazifesi insana aittir. Yani insan, kainatın fitri ibadetlerini kendi uhdesine alıp, kainat namına Allah'a arzı ubudiyet ile mükellef bir konumdadır. İnsanın bu takdim vazifesini fiilen ifa etmesi ise muhaldir. Bu sebepten dolayı Allah bütün bu takdim vazifesini temsil edecek namaz ibadetini insanlığa hediye etmiştir.

İnsan namaz kılariken, bütün mahlukatı temsil ettiğini bilerek ve niyet ederek kılması gerekir. O zaman namaz cüzilikten çıkar, külli bir merteye kazanır. Nasıl Peygamber Efendimiz (asv) Miraç'ta bütün mahlukatı temsilen Allah ile görüştü ise, mümin de Miraç hükmünde olan namaz sayesinde bir çeşit, huzuru İlahiyeye bütün mahlukatı temsilen duruyor. Namazın bu çeşit kudsi temsili vaziyetleri çoktur.

Bizim fiilen bütün mahlukatı temsil etmemiz belki mümkün olamayabilir, ama niyet ve tasavvur ile temsil etmek; cüzi olsun külli olsun her insanın elinden gelir. Namazda bu niyetleri ve tasavvurları akla getirmek ve bu his ile huzura durmak, namaza külliyet katar. Peygamber'imizin (asv) Miraç'ta eriştiği hakikati hali, biz namazda temsili ve tasavvuri olarak yapmak ile mükellefiz.